

Michael Faure och Göran Skogh:

The Economic Analysis of Environmental Policy and Law

Edward Elgar Publishing, 2003.

Utformningen av lagstiftningen har en stor betydelse för om en ekonomi kommer att fungera på ett tillfredställande sätt. Trots detta är kunskaper i juridik, och hur lagstiftningen påverkar ekonomins funktionssätt, sällan ett prioriterat ämne i läroböcker i nationalekonomi. De flesta läroböcker nöjer sig med att slå fast ett antagande om fullständigt definierade äganderätter som är universella, exklusiva, överlåtbara och övervakade, utan att närmare gå in på vad äganderätter egentligen är och hur man kan uppnå dessa förutsättningar. Jurister som arbetar med de här frågorna vet att de aldrig kan uppfyllas helt.

Den nyutkomna boken "The Economic Analysis of Environmental Policy and Law" av Faure och Skogh är dock ett lysande undantag. Det är en bok, skriven av en jurist och en ekonom, som på ett mycket systematiskt och pedagogiskt sätt belyser samspelet mellan lagstiftning och ekonomi med avseende på hushållningen med miljötillgångar. Läsaren får redskap för att utvärdera olika typer av miljöpolitik och miljö rätt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Boken börjar från grunden och kräver inga förkunskaper vare sig i ekonomi eller i juridik. Därmed är den lämplig för studenter inom såväl samhälls- som naturvetenskap som vill komplettera sin utbildning med en grundläggande kunskap om miljöekonomi och miljö rätt. Samtidigt ger den, just genom att behandla det ofta försummande samspelet mellan juridik och ekonomi, mycket ny kunskap även för den som läst åtskilliga kurser i nationalekonomi. Den kan säkerligen också vara en tillgång för många jurister med bristande kunskaper i nationalekonomi. Tjänstemän i offentlig förvaltning som ar-

betar med miljöfrågor kan också få mycket behållning av att läsa denna skrift.

Boken inleds med ett avsnitt om olika typer av rättigheter i förhållande till miljön. Såväl samhällseliga rättigheter och principer, såsom försiktighetsprincipen och "polluter pays principal", som de privat definierade äganderätterna. Därefter följer ett avsnitt med grundläggande nationalekonomi. Tredje delen behandlar transaktionskostnader, cost-benefitanalys, miljölagstiftning och ekonomiska styrmedel. I fjärde delen behandlas riskhantering, skadeståndslagstiftning, försäkringslösningar, miljöbrott och hur olika typer av instrument på lokala, nationella och globala nivåer samvarierar.

Del två är en översikt av ekonomisk teori för att ge icke-ekonomer den kunskap i nationalekonomi som krävs för att ta till sig resten av boken. På 70 sidor lyckas man täcka stora delar av den ekonomiska teorin på ett mycket pedagogiskt sätt. Här finns allt från konsumentöverskott till portföljvalsteori och hållbar tillväxt. Samtidigt för man på ett naturligt sätt in insikter från ny institutionell teori, såsom betydelsen av transaktionskostnader och effekten av "Bounded rationality". Här ges en klar beskrivning av den ekonomiska teorin men också en avgränsning av vad den kan användas till och vad den inte kan uttala sig om. Här finns oerhört mycket kunskap per sida och inga överflödiga meningar. Ändå, eller kanske just därför, är texten mycket lättillgänglig. Som lärare i nationalekonomi har jag läst ganska många enkla översiktstexter av ämnet, men den här är nog en av de allra bästa jag stött på.

Del tre handlar om hur miljölagstiftning och miljöpolitik kan analyseras ekonomiskt. Här finns en genomgång av cost-benefit kal-

kylens förtjänster och begränsningar. I denna del behandlas också olika typer av miljölagstiftning. Centralt är att lagstiftningen bör utformas för att minimera transaktionskostnader och därmed underlätta privata avtal. Eller, om transaktionskostnaderna är så höga att privata överenskommelser förhindras, minimera samhällets totala kostnader genom att skapa utfall som liknar det som skulle ha uppkommit i en värld utan transaktionskostnader. Del fyra upplever jag som betydligt mer svårtillgänglig än de tidigare avsnitten, men troligen beror det mer på att jag personligen inte är lika bekant med en del av de ämnen som behandlas här än att framställningen skulle vara mindre pedagogisk.

Genom hela boken kompletteras texten med juridiska rättsfall och exempel på hur lagstiftningen är utformad i praktiken. Även om förenklade modeller och antaganden av

olika typer av miljöpolitik och miljölagstiftning används, finns därmed kopplingar till de instrument och den lagstiftning som används i praktiken.

Sammanfattningsvis vill jag säga att den här boken har tre stora förtjänster. Den sammanför på ett utmärkt sätt ekonomisk teori och juridik, en vinkling som ofta saknas eller är bristfällig i nationalekonomiböcker. Den ger en mycket god och pedagogisk framställning av grundläggande ekonomisk teori anpassad för icke-ekonomer. Dessutom lyckas den förena neoklassisk och institutionell ekonomisk teori så att man förstår hur dessa två teoretiska synsätt kan komplettera varandra i den ekonomiska analysen.

Lars Svensson

Doktorand i nationalekonomi
Örebro universitet